

**POTPORA CJELOŽIVOTNOM OBRAZOVANJU DJEČJEG
KNJIŽNIČARA U SMJERU DRAMSKE PEDAGOGIJE**

Supporting lifelong education in drama pedagogy of a children's
librarian

Ivana Palčić Borić

Knjižnica Ivana Gorana Kovačića, Knjižnice grada Zagreba
ivana.palcic.boric@kgz.hr

Ana Gabaj Miloš

Knjižnica Ivana Gorana Kovačića, Knjižnice grada Zagreba
ana.gabaj.milos@kgz.hr

UDK / UDC **027.625-05:374**

Stručni rad / Professional paper

Primljeno/ Received: 13.11.2024.

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

486

Sažetak

Cilj. Rad donosi presjek programa potpore cjeloživotnom obrazovanju knjižničara kroz institucije, ustanove, centre, stručne skupove i radionice u smjeru dramske pedagogije kao mogućeg usmjerenja prema proširivanju kompetencija i relevantnosti knjižničara dječjih odjela narodnih knjižnica u Zagrebu.

Pristup/metodologija/dizajn. U radu se opisuje formalno obrazovanje na primjeru Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te ističe potreba za cjeloživotnim obrazovanjem. Pregledom literature pojašnjava se razlika između cjeloživotnog učenja i cjeloživotnog obrazovanja, pri čemu se ističu knjižničari dječjeg odjela, dok se primjerima dobre prakse naglasak stavlja na dramski odgoj.

Rezultati. Rezultat cjeloživotnog usavršavanja knjižničara dječjih odjela vidljiv jer kroz inovativne projekte i programe koji su usmjereni prema potrebama suvremenog društva.

Društveni značaj. Naglašava se uloga knjižničara u lokalnoj zajednici, a knjižnica se opisuje kao mjesto koje pruža obrazovnu podršku, potiče čitanje i kreativno izražavanje, stoga se ističe iznimna važnost poticanja i ulaganja u cjeloživotno učenje knjižničara, prilagođeno njihovim kompetencijama i interesima.

Originalnost/vrijednost. Stavljajući naglasak na knjižničare dječjih odjela narodnih knjižnica, rad prezentira primjere dobre prakse za stjecanje novih znanja i vještina kroz iskustva sa stručnih skupova u organizaciji Knjižnica grada Zagreba – Knjižnice Medveščak i Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničarskog

društva, manifestacija projekata *Priprema, pozor... kazalište!* i *Priprema, pozor... knjižnica!* te radionica u organizaciji Hrvatskog centra za dramski odgoj.

Ključne riječi: cjeloživotno obrazovanje, cjeloživotno učenje, dramski odgoj, knjižničar, kompetencije

Summary

Purpose. The paper provides an overview of the support program for the lifelong education of librarians through institutions, centers, professional meetings and workshops in the field of drama pedagogy as a possible direction towards expanding the competencies and relevance of librarians in the children's departments of Zagreb City Libraries.

Approach/methodology/design. The paper describes formal education on the example of the Faculty of Philosophy of the University of Zagreb and highlights the need for lifelong education. The review of the literature clarifies the difference between lifelong learning and lifelong education, whereby the librarians of the children's department stand out, while examples of good practice emphasize theatre education.

Results. The result of the lifelong training of librarians in the children's departments is visible through innovative projects and programs that are directed towards the needs of modern society.

Social significance. The role of librarians in the local community is emphasized, and the library is described as a place that provides educational support, encourages reading and creative expression, therefore, the immense importance of encouraging and investing in the lifelong learning of librarians, adapted to their competencies and interests, is highlighted.

Originality/value. By emphasizing the role of librarians in the children's departments of public libraries, the paper presents examples of good practice for acquiring new knowledge and skills through experiences from professional meetings organized by Zagreb City Libraries - the Medveščak Library and the Commission for Children's Libraries of the Croatian Library Association, through projects *Ready, steady... theatre!* and *Ready, steady... library!*, and also workshops organized by the Croatian Centre for drama education.

Key words: lifelong education, lifelong learning, drama education, librarian, competencies

1. Uvod

U *Dokumentu za razmatranje o svladavanju globalizacije* (Europska komisija 2017) ističe se da suočavanje sa složenošću promjena u društva koje raste i napreduje zahtijeva od pojedinca relevantne kompetencije. Vrijednost neprestanog proširivanja stručnog znanja i usavršavanja vještina, poput kreativnosti, kritičkog razmišljanja, preuzimanja inicijative i rješavanja problema, danas je očitija nego ikad prije. *Knjižničar* (Hrvatska enciklopedija n.d.), definiran kao stručnjak koji prikuplja, vrednuje, pohranjuje i daje na korištenje građu i informacije, a radi u knjižnicama i istraživačkim institucijama koje za lokalnu zajednicu predstavljaju mjesto podrške kreativnom izražavanju, odgoju i obrazovanju, s obzirom na svoju ulogu u društvu, mora ulagati u svoje vještine i opsežno promišljati svoje interese i kompetentnosti. Formalno zvanje knjižničara stječe se putem preddiplomskih i diplomskih studija te, u nekim zemljama, specijalističkim tečajevima. Uz opis formalnog obrazovanja na primjeru Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, članak ističe razliku između pojmova cjeloživotnog učenja i cjeloživotnog obrazovanja, navodi podršku koja je knjižničarima dostupna putem Centra za obrazovanje nastavnika, Centra za stalno stručno usavršavanje, Hrvatskog knjižničarskog društva, Zagrebačkog knjižničarskog društva te edukativnih programa u organizaciji Knjižnica grada Zagreba. Također, navode se stručne kompetencije koje knjižničar treba razvijati kako bi doprinio svojoj organizaciji, korisnicima i struci, s naglaskom na stručne skupove posvećene prvenstveno knjižničarima dječjih odjela narodnih knjižnica. Na kraju rada navedeni su primjeri dobre prakse u obliku usavršavanja inicijalnog znanja i stečenih kompetencija i vještina s naglaskom na dramski odgoj.

2. Formalno obrazovanje na primjeru Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Formalno obrazovanje odnosi se na sustavne i organizirane oblike obrazovanja koje omogućuju institucije. Na Odsjeku za informacijske i komunikacijske znanosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu postoji Katedra za bibliotekarstvo koja nudi

preddiplomski i diplomski studij informacijskih znanosti kojim se stječe diploma sveučilišnog magistra bibliotekarstva. Također, diplomski studij bibliotekarstva podrazumijeva, uz propisane obavezne i izborne stručne kolegije, stjecanje metodičkih kompetencija kroz dva obavezna kolegija: *Metodika informacijskog odgoja i obrazovanja 1* i 2. Osim navedenih obaveznih metodičkih kolegija, studenti koji žele steći nastavničku kompetenciju moraju položiti obavezne kolegije koje nudi Centar za obrazovanje nastavnika. Centar za obrazovanje nastavnika (Centar n.d.), od osoba zaposlenih u visokom obrazovanju očekuje se da preuzmu različite profesionalne uloge, uključujući nastavničke, znanstveno-istraživačke, upravljačke te da na neki način pridonose društvu i zajednici u kojoj žive. Naravno, te se uloge postupno razvijaju, međusobno prožimaju i nadopunjuju, dok njihova uspješnost u izvršavanju podrazumijeva posjedovanje odgovarajućeg skupa profesionalnih kompetencija koje se stječu kroz sve oblike cjeloživotnog učenja.

3. Pojam cjeloživotno učenje i cjeloživotno obrazovanje

Strategija obrazovanja znanosti i tehnologije (Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije - Nove boje znanja 2014) ističe kako je koncept cjeloživotnog učenja promoviran u brojnim dokumentima naše obrazovne politike, primjerice: u Bijelom dokumentu o hrvatskom obrazovanju, u Planu razvoja sustava odgoja i obrazovanja 2005. – 2010., u Strategiji razvoja sustava strukovnog obrazovanja RH 2008. – 2014., Strategiji obrazovanja odraslih i Zakonu o obrazovanju odraslih te u podzakonskim aktima vezanim uz obrazovanje odraslih. O potrebi cjeloživotnog učenja i obrazovanja govori i Deklaracija o znanju HAZU-a (2002) i dokument HAZU-a Deklaracija o znanju – Hrvatska temeljena na znanju i primjeni znanja (2004). Pojam *cjeloživotno učenje* često se zamjenjuje pojmom *cjeloživotno obrazovanje*, stoga treba uzeti u obzir da je cjeloživotno učenje kontinuirana aktivnost učenja s ciljem poboljšanja znanja, vještina i/ili kvalifikacija iz osobnih, društvenih i/ili stručnih razloga (Maštrović, Horvat, i Machala 2009, 13), dok cjeloživotno obrazovanje označava koncepciju koja obrazovanje promatra kao cjeloživotni proces – ono počinje obveznim školovanjem te traje cijeli život. Cjeloživotno obrazovanje (Pastuović 1999, 54) obuhvaća formalno, neformalno i informalno učenje/obrazovanje. Formalno obrazovanje (*formal education*) odnosi se na obrazovanje od osnovne škole do sveučilišta te rezultira javnom ispravom, svjedodžbom ili diplomom o završenom studiju

i vrsti obrazovanja; neformalno obrazovanje (*nonformal education*) također je organizirano učenje, ali se ono provodi izvan redovitog školskog sustava (seminar, tečaj i ostalo); dok informalno obrazovanje (*informal education*) podrazumijeva samoobrazovanje koje se provodi prema individualnim potrebama pojedinca. Cilj cjeloživotnog obrazovanja stjecanje je novih spoznaja, nadopunjavanje i unapređivanje postojećeg znanja te razvijanje vještina usmjerenih prema osobnom, društvenom i poslovnom napretku pojedinca, u ovom slučaju knjižničara, za pružanje kvalitetnih i relevantnih usluga. U tom je procesu ključna osobna motivacija pojedinca koja podrazumijeva praćenje i proučavanje stručne literature, sudjelovanje na stručnim skupovima i seminarima, pisanje stručnih radova, izlaganja na stručnim skupovima, pripremu za ulogu mentora, posjećivanje knjižnica te kreiranje edukativnih i kreativnih programa i projekata. Smjernice za informacijsku pismenost u cjeloživotnom učenju iz 2011. godine ističu važnost knjižnice kao središnjeg informacijskog mjesta u zajednici u 21. stoljeću. Osim pružanja osnovnih knjižničnih usluga, knjižnica bi se trebala istaknuti kroz programe i usluge usmjerene na informiranje, socijalizaciju, zabavu i obrazovanje korisnika. Ovi programi često se provode u suradnji sa stručnjacima iz različitih područja, stoga knjižničar koji je informiran i obrazovan postaje ključan za pružanje visokokvalitetnih usluga i programa koji zadovoljavaju interese i potrebe korisnika. Proces usavršavanja stručnih i osobnih kompetencija zahtijeva sinergiju između programa obrazovanja, radnog okruženja i motivacije pojedinca za preuzimanje aktivne uloge u planiranju vlastite profesionalne karijere.

3.1. Podrška knjižničarima u cjeloživotnom obrazovanju

Knjižničari u cjeloživotnom obrazovanju imaju podršku Centra za obrazovanje nastavnika, Centra za stalno stručno usavršavanje, Hrvatskog knjižničarskog društva, Zagrebačkog knjižničarskog društva, edukativnih programa u organizaciji Knjižnica grada Zagreba i mnogih drugih. U nastavku slijedi kratak opis navedenih centara i društava preuzetih s njihovih mrežnih stranica.

Centar za obrazovanje nastavnika (CZON n.d.) prvenstveno je fokusiran na početno obrazovanje za stjecanje temeljnih nastavničkih kompetencija predmetnih nastavnika koje je integrirano unutar diplomskih studija Filozofskog fakulteta, no podržava i cjeloživotno učenje za stjecanje nastavničkih kompetencija nakon završenog obrazovanja

pružajući prilike za daljnje usmjerenje i unapređenje svojih vještina/kompetencija u području obrazovanja.

Centar za stalno stručno usavršavanje (CSSU n.d.) djeluje od 2001. godine pri Nacionalnoj i Sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i organizira jednodnevne tečajeve, radionice i predavanja. Njegova misija obuhvaća provedbu programa cjeloživotnog učenja i stalnog stručnog usavršavanja za knjižničare i informacijske stručnjake. Tečajevi su otvoreni za knjižničare iz svih vrsta knjižnica, pomoćne knjižničare, studente knjižnične i informacijske znanosti te širu zajednicu stručnjaka.

Hrvatsko knjižničarsko društvo (HKD n.d.) ima zadaću promicanja i unapređenja knjižničarske struke. Osim toga, izdaje stručne časopise i druge publikacije, organizira stručne skupove i aktivno sudjeluje u predlaganju i donošenju zakonskih propisa vezanih uz knjižničarsku struku.

Zagrebačko knjižničarsko društvo (ZKD n.d.) predstavlja regionalnu strukovnu udrugu koja okuplja knjižničare na području Grada Zagreba i Zagrebačke županije. Svoje ciljeve ostvaruje kroz doprinos stručnom obrazovanju, praćenje i proučavanje stručnih pitanja te davanje prijedloga za unapređenje knjižnične djelatnosti. Također, potiče osnivanje i razvoj svih vrsta knjižnica, širi zanimanje za knjigu i knjižnice te sudjeluje u oblikovanju politike knjižničarstva.

Knjižnice grada Zagreba (KGZ n.d.) za svoje zaposlenike, ali i za školske i narodne knjižnice na području Zagreba i Zagrebačke županije organiziraju raznolike programe edukacije u okviru *Informativnog utorka* (namijenjeno knjižničarima osnovnih škola i dječjih odjela narodnih knjižnica), *Informativne srijede* (izlaganja o knjižničarskoj struci, posjeti kulturnim institucijama i informacije o novostima u informatizaciji knjižnica) te *Internog četvrtka* (praktični pristup edukaciji za knjižničare dječjih odjela narodnih knjižnica).

4. Kompetencije knjižničara dječjih odjela

Kompetencije obuhvaćaju znanja i vještine potrebne za obavljanje određenog posla. Knjižničar bi trebao posjedovati četiri ključne stručne kompetencije (Maštrović, Horvat, i Machala 2009, 171-172): upravljanje informacijskim organizacijama, upravljanje građom, upravljanje informacijskim uslugama te primjena informacijskih alata i tehnologija. S druge strane, osobne kompetencije obuhvaćaju skup stavova, vještina i

vrijednosti koje omogućuju praktičarima učinkovito raditi te doprinosti vlastitoj organizaciji, korisnicima i struci. Od dječjih knjižničara, uz navedene kompetencije, očekuje se poznavanje stručnih znanja potrebnih za rad s djecom (IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za djecu od rođenja do 18 godina 2018, 5), uključujući napredno razumijevanje teorija o razvoju djece i dječje psihologije. Učinkovite i profesionalne dječje knjižnice zahtijevaju obrazovane i posvećene knjižničare koji će planirati, organizirati, provoditi, upravljati i vrednovati usluge i programe sukladno potrebama djece i njihovih obitelji u zajednici. Time se knjižničar zaposlen na odjelima za djecu profilira kao informacijski stručnjak koji aktivno traži izazove, uspješno komunicira s odraslim i dječjim korisnicima te kolegama, jasno oblikuje ideje i provodi ih u djelo, koristi timski pristup, postavlja prioritete, planira i razvija vlastitu karijeru te se ističe inovativnim i kreativnim razmišljanjem. Sposobnost prilagodbe promjenama, preuzimanje odgovornosti za kontinuirano učenje i stalno usavršavanje znanja i vještina čine ga ključnim čimbenikom u dinamičnom knjižničarskom okruženju. Bezobzira na vrstu (narodna, školska, sveučilišna, visokoškolska, općeznanstvena ili specijalna), knjižnica bi trebala biti prostor susreta, učenja i dijeljenja znanja i iskustava pružajući podršku obrazovnom i odgojnom procesu u svakom smislu. U vezi s time, knjižnični programi trebali bi biti prilagodljivi u svojoj ponudi i pristupu, uzimajući u obzir specifične potrebe svakog pojedinca.

Kada je naglasak na kompetencije knjižničara na dječjem odjelu, ali i općenito, treba uzeti u obzir stručne skupove koji su tematski namijenjeni upravo njima. Hrvatsko knjižničarsko društvo na svojoj mrežnoj stranici nudi pregled domaćih i stranih stručnih skupova. Od značajnijih stručnih skupova i manifestacija za dječje knjižničare u organizaciji Knjižnica grada Zagreba svakako se ističu oni održani u suradnji Knjižnice Medveščak i Komisije za knjižnične usluge za djecu i mladež Hrvatskog knjižničarskog društva. Naime, to je jedini redoviti skup koji se u Knjižnici Medveščak od 2006. godine održava u isto vrijeme, a namijenjen je knjižničarima koji rade s djecom i mladima u narodnim ili školskim knjižnicama, kako iz Zagreba, tako i iz Hrvatske i inozemstva. Također, hvalevrijedan projekt nastao je u Knjižnici S. S. Kranjčevića – Knjižnice grada Zagreba pod nazivom *Priprema, pozor... kazalište!* koji je detaljnije opisan u nastavku rada pod *Primjer dobre prakse cjeloživotnog obrazovanja u smjeru dramske pedagogije.*

4.1. Usavršavanje inicijalnog znanja i stečenih kompetencija kroz dramski odgoj

Uzimajući u obzir stečene kompetencije te radno iskustvo, cjeloživotno usavršavanje knjižničara može biti usmjereno prema dramskoj pedagogiji kao uspješnom obliku prijenosa i podrške pri usvajanju znanja, jednako kao i bogaćenju vještina dječjeg knjižničara. Kao ključna sastavnica rada knjižničara dječjeg odjela ističe se slikovnica. Slikovnica je prvo likovno-literarno djelo s kojim se dijete susreće što omogućuje doživljavanje svijeta na poseban, drukčiji način. (Nimčević 2021) Kroz interpretaciju slikovnice djeca se identificiraju s likovima iz priča, uče iz njihovih iskustava te stječu spoznaje o stvarnom svijetu i svijetu mašte. Ključni posrednik između djeteta i slikovnice je poticajna okolina. Interakcija s knjigama i pričama pomaže razvoju djetetovih spoznajnih sposobnosti i govora te izaziva emocionalne reakcije. U skladu s ovim zaključcima, knjižničari mogu dodatno obogatiti svoje kompetencije kroz obrazovanje u području dramske pedagogije. (Čudina-Obradović 2002) Drama za odgoj i dramska pedagogija učinkoviti su oblici iskustvenog učenja koji se bave složenim društvenim i kulturnim izazovima s kojima se suočavaju djeca i mladi. Cilj modernog društva je razviti zdrave, odgovorne pojedince prilagodbom obrazovnih pristupa i stjecanjem različitih vještina. (Govedić 2019) U kontekstu cjeloživotnog obrazovanja knjižničara u području dramske pedagogije, članak navodi dvije ključne opcije: poslijediplomski specijalistički studij Dramska pedagogija pri Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatski centar za dramski odgoj (HCDO). Hrvatski centar za dramski odgoj (HCDO n.d.) nevladina je udruga koja ima za cilj promicanje, predstavljanje i istraživanje dramskog i kazališnog odgoja kao integralnog dijela humanističkog odgoja. Centar ostvaruje svoje djelovanje kroz organizaciju radionica, seminara, savjetovanja, izdavačku aktivnost, prikupljanje informacija o dramskom i kazališnom odgoju te suradnju s odgojno-obrazovnim i umjetničkim institucijama, kao i srodnim profesionalnim udrugama u Hrvatskoj i inozemstvu. Također, dodjeljuje stručna zvanja te godišnje nagrade i priznanja pojedincima, skupinama, organizacijama i ustanovama u Hrvatskoj i inozemstvu za njihov doprinos dramskom i kazališnom odgoju i pedagogiji.

4.2. Primjer dobre prakse cjeloživotnog obrazovanja u smjeru dramske pedagogije

Međusobna upućenost narodnih knjižnica i lokalne zajednice u kojima djeluju značajan je aspekt u promišljanju uloge i pozicije knjižnice. U kontekstu društvenog kapitala, resursa zajednice, knjižnica predstavlja mjesto susreta i razmjene kulturnog i društvenog sadržaja. Na tom tragu, Knjižnica S. S. Kranjčevića u Zagrebu 2011. godine pokrenula je projekt *Priprema, pozor... kazalište!*. Projekt za cilj ima educirati djecu i mlade, točnije ponuditi platformu za izvedbeno diskurzivnu manifestaciju kroz koju se djecu i mlade usmjerava na kazališnu umjetnost kao oblik komunikacije i djelovanja u smjeru kulturnog društva.

Godine 2019. manifestacija je u trajanju od 3. - 8. travnja 2019. predstavila amaterske kazališne skupine knjižnica, vrtića, osnovnih i srednjih škola te organizirala „ad hoc“ radionice pod vodstvom dramske pedagoginje i glumice Maje Kovač. S obzirom na moto manifestacije 2019. godine, *Cirkus! Cirkus!*, organizirane su radionice žongliranja pod vodstvom Nikoline Manojlović Vračar, hrvatske multidisciplinarne umjetnice. Na poziv kolege Željka Vrbanca, autorice rada prisustvovala su i sudjelovale u manifestaciji s predstavom za djecu *Snjegović Snješko na čaju kod vještice Klotilde* nastale prema slikovnici Željka Hercigonje u okviru programa *Kad slikovnice ožive*, kojeg autorice u cijelosti potpisuju. Diskurzivni aspekt manifestacije realizirao se kroz Okrugli stol „Suvremene cirkuske prakse kao subverzija“ na kojem su sudjelovale Tanja Vrvilo, Jadranka Žinić Mijatović i cirkuska skupina Trycycle Trauma. Godine 2023. projekt se izmjestio iz prostora Knjižnice S. S. Kranjčevića u obližnje kazalište KNAP. Tema projekta 2023. godine *Kazalište kao terapija* bila je iscjeljujući aspekt izvedbenih umjetnosti, s fokusom na mentalno zdravlje djece i mladih. Središnji program bila je predstava *Kako je Gregor stekao prijatelje?* nastala prema tekstu Želimira Ciglara u režiji Lovre Krsnika. Namijenjena djeci viših razreda osnovnih škola i srednjoškolcima, predstavu su izveli učenici Privatne umjetničke gimnazije, a tematizirala je vršnjačko nasilje. Nakon predstave kazališni redatelj i glumac Adrian Pezdirc i prof. dr. sc. Josip Janković održali su Okrugli stol.

Iste godine, u Centru mladih Ribnjak u Zagrebu održane su dvije radionice u organizaciji Hrvatskog centra za dramski odgoj. Prva radionica bila je posvećena recitiranju, dok je druga bila fokusirana na pripovijedanje. Cilj obiju radionica bio je

podizanje svijesti o osnovnim karakteristikama, problemima i pitanjima povezanima s oba izvedbena oblika. Sudionicima su pružena uporišta i smjernice za daljnji praktičan rad. Radionicu *Pripovijedanje – pričanje – prepričavanje* vodili su dr. sc. Vladimira Velički, prof. metodike hrvatskoga jezika na Učiteljskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, te dr. sc. Vlado Krušić, dramski pedagog i redatelj. Predavanje *O pripovijedanju* naglasilo je važnost očuvanja tradicije pripovijedanjem istaknuvši simboliku hrvatske bajke i predaje. Predavanje nazvano *Pripovijedanje u odgojno-obrazovnom kontekstu* istražilo je teme jezično osviještene i senzibilizirane nastave te razmotrilo metodičku vježbu pod nazivom *Kako djecu učiti pripovijedati*. Nakon predavanja, kroz vježbe pričanja i prepričavanja, temeljene na slušanju tradicionalnih hrvatskih bajki, sudionici su imali priliku za scenski nastup izvedbom teksta transformiranog iz ponuđenog udžbeničkog ili informativnog teksta u pripovjedni izvedbeni.

5. Zaključak

Knjižničarstvo zahtijeva neprestano učenje radi održavanja i širenja znanja, stručnosti i kompetencija. Cilj je zadovoljiti osobne potrebe i interese, ali i odgovoriti na zahtjeve poslodavaca, struke i društva u cjelini. U skladu s time, knjižničar se poima kao informacijski stručnjak koji uspješno komunicira s potrebama društva, potiče inovativnost i kreativnost. U svojim nastojanjima cjeloživotnog obrazovanja i usavršavanja kompetencija, knjižničari imaju značajnu podršku sustava. Navedeni primjeri dobre prakse poslužili su kao instrumentarij rada na autorskim programima i projektima dječjeg odjela Knjižnice Ivana Gorana Kovačića – Knjižnice grada Zagreba. U knjižnici nastaju novi projekti i programi za djecu s ciljem poticanja čitanja, kreativnosti i mašte. Svi segmenti proizlaze iz timskog rada knjižničarki koje svoju inovativnost i entuzijazam grade na cjeloživotnom usavršavanju. Kao rezultat toga, nastaju projekti i programi koji su univerzalni – pokazuju knjižnicu u novom svijetu, ali je i promoviraju kao poticajno i zanimljivo mjesto za druženje, učenje i igru. Primjer tome jesu inovativne videopriče namijenjene djeci predškolskog uzrasta, ali i videopriče koje su nastale kao potpora odgojno-obrazovnom procesu za djecu nižih i viših razreda osnovne škole te dramatizacije slikovnica i tekstova za djecu i mlade.

Literatura

Centar za obrazovanje nastavnika. n. d. „O Centru.“ Pristupljeno: 13. 10. 2023.

<http://czon.ffzg.hr/o-centru>

Centar za stalno stručno usavršavanje knjižničara. n. d. „O Centru.“ Pristupljeno: 26. 9. 2023.

[http://cssu.nsk.hr/o-centru/.](http://cssu.nsk.hr/o-centru/)

Cjeloživotno učenje. n. d. „Pojmovnik.“ Pristupljeno: 30. 1. 2024.

<https://www.cjelozivotno-ucenje.hr/pojmovnik/>

Čudina-Obradović, Mira. 2002. *Čitanje prije škole: priručnik za roditelje i odgojitelje*. Zagreb: Školska knjiga.

Europska komisija. 2017. *Dokument za razmatranje o svladavanju globalizacije*. Pristupljeno: 1. 2. 2024.

https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-harnessing-globalisation_hr

Gabaj Miloš, Ana. 2023. „Knjižničar – osoba predodređena za cjeloživotno učenje.“ *Kalibar* 10, no. 2/2: 12-15.

<http://www.dkkz.hr/wp-content/uploads/2023/11/05.-Ana-Gabaj-Milos.pdf>

Govedić, Nataša. 2019. „Zašto svakom razredu treba dramski pedagog ili drama kao polivalentna metoda učeničke ekspresivnosti, rješavanja konflikta i građanske kulture u učionici.“ U *Zbornik radova 3. znanstveno-umjetnički simpozija s međunarodnim sudjelovanjem, Kako dramsko izražavanje doprinosi kvaliteti poučavanja*, uredila Martina Kolar Billege, 9-19. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.

Hrvatska enciklopedija. 2021. s.v. „Knjižničar“ Leksikografski zavod Miroslav Krleža.

Pristupljeno: 29. 9. 2023.

<http://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=7464>

Hrvatski centar za dramski odgoj. n. d. Pristupljeno: 6. 10. 2023.

www.hcdo.hr

Hrvatsko knjižničarsko društvo. n. d. Pristupljeno: 30. 9. 2023.

<https://www.hkdrustvo.hr/hr/>

IFLA-ine smjernice za knjižnične usluge za djecu od rođenja do 18 godina. 2018. Pristupljeno: 30. 9. 2023.

<https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/libraries-for-children-and-ya/publications/ifla-guidelines-for-library-services-to-children-aged-0-18-hr.pdf>

Knjižnice grada Zagreba. n. d. Pristupljeno: 29. 9. 2023.

<https://www.kgz.hr/hr>

Cjeloživotno učenje knjižničara: ishodi učenja i fleksibilnost. 2009. Uredile Aleksandra Horvat i Dijana Machala. Zagreb: Nacionalna i sveučilišna knjižnica.

Nimčević, Ira. 2021. *Slikovnica - prvi djetetov prozor u svijet: završni rad*. Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti. Pristupljeno: 6. 10. 2023.

<https://repositorij.unipu.hr/islandora/object/unipu:5702>

Pastuović, Nikola. 1999. *Edukologija: integrativna znanost o sustavu cjeloživotnog obrazovanja i odgoja*. Zagreb: Znamen.

Palčić Borić, Ivana. 2023. „Usavršavanje kompetencija cjeloživotnim učenjem." *Kalibar* 10, no. 2/2: 25-30.

<http://www.dkkz.hr/wp-content/uploads/2023/11/08.-Ivana-Palcic-Boric.pdf>

Bekić, Irena i Petra Dolanjski Harni. 2020. *Priprema, pozor... kazalište! : praktični prilog kritičkom knjižničarstvu*. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba. Pristupljeno: 31. 1. 2024.

https://issuu.com/knjinicegradzagreba/docs/ppk_za_web

Smjernice za informacijsku pismenost u cjeloživotnom učenju: završna verzija. 2011. Uredio Jesus Lau. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo. Pristupljeno: 2. 10. 2023.

<https://hrcak.srce.hr/file/156990>

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije - Nove boje znanja. 2014. Pristupljeno: 31. 1. 2024.

<https://mzo.gov.hr/UserDocsImages/dokumenti/Obrazovanje/Strategija%20obrazovanja.%20znanosti%20i%20tehnologije.pdf>

Zagrebačko knjižničarsko društvo. n. d. Pristupljeno: 30. 9. 2023.

<https://zkd.hr/>